

„Úžasný, skutečně inspirující příběh.
Tahle knížka je ještě lepší, než vám vyprávěli.“ Bill Gates

TARA WESTOVEROVÁ

VZDĚLANÁ

- pravdivý příběh -

MLADÁ FRONTA

Vzdělaná

Vyšlo také v tištěné verzi

Vyrobeno pro společnost Palmknihy - eReading

MLADÁ FRONTA

Tara Westoverová

Vzdělaná – e-kniha

Copyright © Mladá fronta, a. s., 2020

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

MLADÁ FRONTA

TARA WESTOVEROVÁ

VZDĚLANÁ

MLADÁ FRONTA

Pro Tylera

Přeložila Olga Bártová

Copyright ©2018 by Second Sally Ltd.

Translation © Olga Bártová, 2019

ISBN 978-80-204-5289-4 tištěná kniha

ISBN 978-80-204-5784-4 ePub

ISBN 978-80-204-5786-8 Mobi

ISBN 978-80-204-5785-1 PDF

V danou chvíli si plně neuvědomujeme, co cítíme. Naše pocity se umocní až časem, celkový dojem tudíž můžeme mít jen z minulosti, a z přítomnosti nikoliv. Proto je minulost tak krásná.

– VIRGINIA WOOLFOVÁ

Dle mého názoru musíme vzdělávání chápat jako soustavnou rekonstrukci zkušenosti; proces a cíl vzdělávání jsou totožné.

– JOHN DEWEY

Poznámka autorky

Tohle není příběh o mormonismu. Ani o žádném jiném náboženství. Vystupují v něm nejrůznější typy lidí, věřící i nevěřící, hodní i ne tak hodní. Autorka zpochybňuje, že by mezi nimi byla nějaká souvztažnost, ať už pozitivní, nebo negativní.

Následující jména uvedená v abecedním pořadí jsou pseudonymy: Aaron, Audrey, Benjamin, Emily, Erin, Faye, Gene, Jessica, Judy, Peter, Robert, Robin, Sadie, Shannon, Shawn, Susan, Vanessa.

PROLOG

Stojím na červeném vagonu; dřepí opuštěný vedle stodoly. Vítr sílí, vlasy mi šlehaají přes obličej a za rozepnutý límeček košile mi zalézá zima. Takhle blízko hory bývají silné vichřice, jako by od-dychoval sám vrcholek. Údolí pode mnou je klidné, nerušené. Zato naše farma tančí: těžké jehličnaté stromy se zvolna kývají, pelyňky a bodláky se třesou a uklánějí před každým poryvem a krátkým bez-větrím. Za mnou se zvedá mírný kopec a lepí se k úpatí hory. Když se podívám nahoru, vidím tmavou siluetu Indiánské princezny.

Kopec je posetý divokou pšenicí. Jestli jsou jehličnany a pelyňky sólisté, pšeničné pole je baletní sbor, každý stonek napo-dobuje prudké pohyby ostatních, milion balerín se sklání, jedna po druhé, a silný víchř jim ohýbá zlaté hlavičky. Prohlubenina v obilí vydrží jen chvíli – líp se snad vítr ani zahlédnout nedá.

Když se otočím k našemu domu ve svahu, vidím úplně jiné pohyby, vysoké stíny toporně se probíjející proudem vzduchu. Bratři jsou vzhůru, obhlížejí počasí. Představuju si, jak máma stojí u sporáku a dělá otrubové palačinky. Úplně vidím, jak se táta hrbí u zadního vchodu, zavazuje si vysoké boty s kovovou špičkou a na mozolnaté ruce si natahuje svářečské rukavice. Dole po silnici jede školní autobus, ale nezastaví.

Je mi teprve sedm, ale moc dobře vím, že právě tím se nejvíc lišíme od ostatních – nechodíme do školy.

Táta se bojí, že nás úřady chodit do školy donutí, ale úřady nás donutit nemůžou, protože o nás nevědí. Je nás sedm sourozenců a čtyři nemáme rodný list. Ani jeden nemáme zdravotní kartu, protože jsme se narodili doma a doktora ani zdravotní sestru jsme v životě neviděli.¹ Nikdo z nás nemá evidenční kartu

žáka, protože jsme nikdy nevkročili do školy. Až mi bude devět, dostanu dodatečně vystavený rodný list, ale v tuhle chvíli podle státu Idaho a federální vlády neexistuju.

Jistě že jsem existovala. Jako malá jsem se připravovala na dobu ohavností, čekala jsem, kdy se slunce obrátí v temnotu a měsíc začne krváčet. Každé léto jsem zavařovala broskve a v zimě jsem konzumovala potraviny, které se měly zkazit nejdřív. Lidský svět měl špatně skončit, ale naše rodina měla fungovat dál, nijak nedotčená.

Vzdělávala jsem se v rytmu hory, v rytmu, kdy žádná změna nebyla zásadní, ale jen cyklická. Každé ráno vyšlo stejné slunce, přeplulo nad údolím a zapadlo za vrcholek hory. Sníh, který v zimě napadl, vždycky na jaře roztál. Naše životy tvořily také určitý cyklus – cyklus dní, cyklus ročních období – koloběh neustálých změn, které ve výsledku znamenaly, že se nezměnilo vůbec nic. Myslela jsem, že naše rodina je součástí toho věčného celku, že jsme v jistém smyslu také věční. Ale věčnost příslušela jen hoře.

Táta nám o ní rád vyprávěl. Byla to stará majestátní hora, úplná katedrála. Hřeben tvořily další hory, vyšší a impozantnější, ale Buck's Peak měla nejhezčí tvar. Úpatí bylo míli široké a temná silueta ve tvaru dokonalé věže se tyčila do výše. Z dálky byl na jedné stěně vidět obrys ženského těla: nohy byly dvě obrovské průrvy a vlasy sestávaly z trsů borovic táhnoucích se po severním hřbetu. Zaujímal rozhodný postoj – jednou nohou vyrážela prudce vpřed, byl to spíš skok než krok.

Táta jí říkal Indiánská princezna. Objevila se každý rok, když začal tát sníh, dívala se na jih, jak se do údolí vracejí bizoni. Táta tvrdil, že kočovní indiáni vyhlíželi princeznu jakožto znamení jara, signál, že se nahoře otepluje, zima končí a je čas vrátit se domů.

Všechna tátova vyprávění se týkala naší hory, našeho údolí, našeho členitého kousku Idaho. Nikdy mi neřekl, co mám dělat, když horu opustím, překonám oceány a světadily a ocitnu se na neznámém území, kde už nebudu moct na obzoru hledat Princeznu. Nikdy mi neřekl, jak poznám, že je čas vrátit se domů.

PRVNÍ ČÁST

VOLIT DOBRÉ

Moje nejsilnější vzpomínka není vzpomínka. Je to něco, co jsem si představovala a pak se mi to uložilo do paměti, jako by se to opravdu stalo. Ta vzpomínka se utvořila, když mi bylo pět, těsně před mými šestými narozeninami, na základě historky, kterou nám táta líčil tak barvitě, že jsme si já, moje sestra i moji bratři vytvořili každý svoji vlastní filmovou verzi s výstřely a křikem. V té době byli cvrčci. Právě ty slyším, když se naše rodina krčí v kuchyni, máme zhasnuto a schováváme se před agenty FBI, kteří obklíčili náš dům. Nějaká paní se natáhne pro sklenici vody a její siluetu ozáří měsíc. Jako prásknutí bičem zaduní výstřel a žena padne. V mojí vzpomínce je to pokaždé máma a v náruči má dítě.

To dítě nedává smysl – já jsem z nás sedmi nejmladší –, ale nic z toho se nestalo, jak už jsem říkala.

Rok poté, co nám táta tu historku vyprávěl, jsme ho jednou večer všichni poslouchali, předčítal nám z Izajáše, prorocství o Immanuelovi. Seděl na gauči hořčicové barvy a na klíně měl rozevřenou velkou Bibli. Máma seděla vedle něj. My ostatní jsme obsadili huňatý hnědý koberec.

„Bude jíst smetanu a med,“ mumlal táta tiše a jednotvárně, byl unavený, jak celý den tahal šrot. „Aby dovedl zavrhnout zlé a volit dobré.“

Následovala významná odmlka. Seděli jsme mlčky.

Táta nebyl vysoký, ale dokázal opanovat místnost. Uměl vystupovat, mluvit obřadně jako orákulum. Ruce měl silné a kožnaté – byly to ruce člověka, který celý život dře – a teď jimi pevně svíral Bibli.

Přečetl ten úryvek podruhé, pak potřetí a počtvrté. Pokaždé vystoupal hlasem o něco výš. Oči, které měl ještě před chvílí oteklé únavou, byly najednou doširoka otevřené a ostražitě. Prohlásil, že to je učení Páně. Poradí se s Bohem.

Nazítří ráno vyházel z ledničky mléko, jogurty a sýry a večer pak pickupem přivezl sto padesát litrů medu.

„Izajáš neprozradil, co je zlý, jestli máslo, nebo med,“ vysvětloval s úsměvem, když bratři vláčeli bílé škopky do sklepa. „Ale stačí se zeptat a Pán vám to poví!“

Když táta ten úryvek přečetl svojí mámě, vysmála se mu do obličeje. „Mám v peněžence pár drobných,“ prohlásila. „Klidně ti je dám. Za víc ty tvoje rady nestojí.“

Babička měla úzký hranatý obličej a nepřeborné množství rá-doby indiánských šperků, všechny ze stříbra a tyrkysů, mívala jimi ověšený dlouhý hubený krk a prsty. Bydlela o kus níž pod námi, a proto jsme jí říkali Babička zpod kopce. To abychom ji odlišili od máminy mámy, které jsme říkali Babička z města, protože bydlela patnáct mil na jih, v jediném městě v našem okrese; byl v něm jen jeden semafor a jeden supermarket.

Táta a jeho máma spolu vycházeli jako dvě kočky, které jsou k sobě přivázané ocasy. Klidně si spolu mohli povídat celý týden a vůbec na ničem se neshodli, ale pojila je láska k hoře. Tátova rodina žila na úpatí Buck's Peak už půl století. Babiččiny dcery se vdaly a odstěhovaly, ale můj táta zůstal, postavil si chatrný žlutý domek kousek nad tím babiččíným, nikdy ho úplně nedodělal a hned vedle jejího šlechtěného trávníku zřídil jedno z celkem několika šrotišť.

Ti dva se hádali každý den, kvůli čurbesu na šrotišti, ale ještě častěji kvůli nám dětem. Babička si myslela, že bychom měly chodit do školy, a ne „pobíhat po hoře jako divoši“, jak říkala. Táta tvrdil, že školy jsou jen vládní fígl, jak odlákat děti od Boha. „To bych své děti radši předal ďáblu rovnou,“ prohlašoval, „než bych je poslal do školy.“

Bůh řekl tátovi, ať o tom zjevení vykládá všem, kteří bydlí a farmaří ve stínu Buck's Peak. V neděli se skoro všichni

scházeli na bohoslužbě – v kapli ořechové barvy hned u silnice s malou decentní věžičkou typickou pro mormonské kaple. Táta odchytil otce od rodin, když vycházeli z lavic. Začal bratrance Jimem, mával Bibli a vysvětloval, proč je mléko zavrženíhodné, a Jim ho dobromyslně poslouchal. Pak se zazubil, poplácal tátu po rameni a prohlásil, že žádný spravedlivý Bůh by v parném letním odpoledni člověku neodepřel domácí jahodovou zmrzlinu. Pak Jima zatahala za ruku jeho žena. Když se kolem nás prosmýkl, ucítila jsem závan hnoje. A uvědomila jsem si, že Jimovi patří velká mléčná farma míli na sever od Buck's Peak.

Jen táta začal brojit proti mléku, babička si jím okamžitě naplnila celou ledničku. S dědou pili zásadně nízkotučné, ale brzy v ledničce měli i všechny ostatní typy: polotučné, plnotučné, dokonce i čokoládové. Babička zřejmě měla dojem, že musí dát svůj názor jasně najevo.

Snídaně se staly zkouškou loajality. Každé ráno jsme se usadili k velkému stolu z předělaného dubového dřeva a dávali jsme si buď sedmizrné vločky s medem a melasou, nebo palačinky ze sedmizrné mouky, taky s medem a melasou. Bylo nás devět, takže palačinky nebyly nikdy pořádně propečené. Vločky mi nevadily, když jsem si je mohla zalít mlékem – smetana se vsákla do rozemletého obilí a zvlhčila zrnka –, jenže od toho tátova vidění jsme si je dávali s vodou. Bylo to jako jíst bláto.

Zanedlouho jsem začala přemýšlet o tom, jak se babičce v lednici kazí spousta mléka. Pak jsem si zvykla snídani vynechat a zamířit rovnou do stodoly. Dala jsem šlichtu prasatům, naplnila jsem žlaby kravám a koňům, pak jsem přeskočila ohradu, obešla obloukem stodolu a vešla bočním vchodem k babičce.

„Jak by se ti asi líbilo ve škole?“ zeptala se mě jednou, když jsem se u kuchyňské linky dívala, jak do misky s kukuřičnými lupínky nalévá mléko.

„Nelíbilo,“ odpověděla jsem.

„Jak to můžeš vědět?“ vyštěkla. „Kdyžs to ani nezkusila?“

Nalila mléko, podala mi misku, pak se opřela o barový stůl, přímo naproti mně, a sledovala, jak do sebe házím lžíce lupínků.

„Zítرا odjíždíme do Arizony,“ oznámila mi, ale já jsem to už věděla. S dědou vyráželi do Arizony pokaždé, když se začalo měnit počasí. Děda tvrdil, že je na idážské zimy moc starý; z mrazu ho bolely kosti. „Přivstaň si,“ doporučila mi, „tak v pět a vezme tě s sebou. Dáme tě do školy.“

Zavrtěla jsem se na židli. Snažila jsem si představit školu, ale nedokázala jsem to. Místo toho jsem si představila náboženství, na které jsem chodila každou neděli a které jsem nesnášela. Jistý Aaron ostatním holkám řekl, že neumím číst, protože nechodím do školy, a ony se pak už se mnou nebavily.

„Táta říkal, že můžu jet?“ zeptala jsem se.

„Ne,“ odpověděla babička. „Ale než mu dojde, že jsi fuč, budeme už hodně daleko.“ Odložila moji misku do dřezu a zadívala se z okna.

Babička byla živá: netrpělivá, bojovná, sebejistá. Když jste se na ni dívali, museli jste trochu poodstoupit. Barvila si vlasy načerno a ještě víc tak vynikly její tvrdé rysy, hlavně obočí – každé ráno si namalovala silné inkoustově černé oblouky. Dělal si je moc velké a její obličej tím pádem vypadal poněkud protáhle. Navíc bývaly namalované moc vysoko a zbytku obličeje tak vnucovaly znuděný až sarkastický výraz.

„Měla bys chodit do školy,“ prohlásila.

„A nedonutil by tě táta, ať mě přivezeš zpátky?“ zajímalo mě.

„Tvůj táta mě sakra nedonutí k ničemu.“ Vstala a narovnála se. „Když tě bude chtít zpátky, bude si pro tebe muset dojet.“ Zarazila se a na okamžik jako by se zastyděla. „Včera jsem s ním mluvila. Hned tak si pro tebe nebude moct dojet. Stává ve městě tu halu a má skluz. Nemůže se sebrat a vyrazit do Arizony, když ještě počasí drží a s klukama můžou dělat dlouho do večera.“

Měla to dobře vymyšlené. Táta těch několik týdnů, než napadl první sníh, dřel od rána do večera, snažil se nastřádat dost peněz z prodeje starého železa a stavby stodol, abychom

nějak přetloukli zimu, kdy je práce pomálu. Nemohl přestat pracovat, ani kdyby mu jeho máma pláchla s jeho nejmladším dítětem, rozhodně ne dřív, než se mu vysokozdvizný vozík obalí ledem.

„Než odjedeme, budu muset nakrmit zvířata,“ napadlo mě. „Kdyby krávy prorazily plot, aby se dostaly k vodě, táta by zjistil, že jsem pryč.“

Tu noc jsem nespala. Seděla jsem v kuchyni na zemi a dívala se, jak na hodinách ubíhá čas. Jedna hodina. Dvě hodiny. Tři.

Ve čtyři jsem se zvedla a u zadního vchodu jsem si obula pracovní boty. Byly obalené hnojem a já jsem si byla jistá, že mě v nich babička do auta nepustí. Představila jsem si, jak stojí opuštěné u ní na verandě a já prchám do Arizony bosa.

Představovala jsem si, co se bude dít, až naši zjistí, že nejsem doma. S bratrem Richardem jsem často trávil celé dny na hoře, takže bylo dost pravděpodobné, že rodiče moji nepřítomnost zaznamenají až po západu slunce, až Richard přijde na večeri beze mě. Představovala jsem si, jak se bratři hrnou ze dveří a jdou mě hledat. Nejdřív to zkusí na šrotišti, budou nadzvedávat železné pláty, jestli se náhodou někde neuvolnil kus železa a nepřišpendlil mě. Pak půjdou dál, pročešou farmu, vylezou na stromy a na půdu ve stodole. Nakonec se vydají na horu.

To už bude po setmění – těsně předtím, než padne noc, kdy krajinu vnímáte jen jako tmou a světlejší tmou a okolní svět spíš jen tušíte, než že byste ho viděli. Představovala jsem si, jak se bratři rozptýlí po hoře a budou prohledávat černé lesy. Nikdo neřekne ani slovo, všichni si budou myslet to samé. Na hoře se můžou stát hrozné věci. Zničehonic začne padat kamení. Po svazích hustě porostlých rozpukem pobíhali dědovi divocí koně a taky tam bylo pěkných pár chřestýšů. Jednou jsme už takhle pátrali, když se ze stodoly ztratilo tele. V údolí byste našli zvíře zraněné, na hoře mrtvé.

Představovala jsem si, jak máma stojí u zadního vchodu, přejíždí očima po temném hřebeni a táta jí přichází říct, že mě

nenášli. Moje sestra Audrey by navrhla, ať se někdo jde zeptat babičky, a máma by řekla, že babička ráno odjela do Arizony. Ta slova by chvíli visela ve vzduchu a pak by všem došlo, kam jsem se poděla. Představila jsem si, jak by se táta zatvářil, jak by přimhouřil tmavé oči, stáhl pusu do šklebu a otočil by se k mámě. „Myslíš, že se rozhodla odjet?“

Jeho hlas by se tiše, smutně rozléhal. Jenže pak ho v mých představách přehlušily zvuky z jiné přivolané vzpomínky – cvrčci, pak střelba, pak ticho.

Později jsem se dozvěděla, že to byl hodně známý konflikt – jako masakr u Wounded Knee nebo obléhání ve Wacu –, ale když nám o něm táta vyprávěl poprvé, měla jsem dojem, že o něm víme jenom my.

Začalo to na konci zavařovací sezony, ostatní děti jí nejspíš říkaly „léto“. U nás se během teplých měsíců vždycky zavařovalo ovoce do zásoby, protože táta tvrdil, že ho budeme v době ohavností potřebovat. Jeden večer se ze šrotiště vrátil celý nevůj. Během večere přecházel po kuchyni a jídla se skoro nedotkl. Říkal, že se musíme připravit. Že nemáme moc času.

Další den jsme loupali a vařili broskve. Při západu slunce jsme měli několik desítek sklenic, vyrovnaných v dokonalých řadách, ještě teplých z tlakového hrnce. Táta obhlížel naše dílo, něco si bručel, pak se otočil k mámě a prohlásil: „To nestačí.“

Ten večer svolal rodinnou poradou; posadili jsme se ke kuchyňskému stolu, protože byl široký a dlouhý a všichni jsme se k němu vešli. Táta prohlásil, že máme právo vědět, co nás čeká. Stál v čele stolu; my jsme byli usazení na lavicích a prohlíželi si silná dubová prkna.

„Nedaleko odsad' bydlí jedna rodina,“ spustil táta. „Bojují za svobodu. Nedovolili vládě, aby jejich dětem vymývala mozky ve školách, tak si na ně došlápli agenti FBI.“ Pomalu, dlouze vydech. „Obklíčili jejich srub, několik tejdnu je nechali dřepět zamčený vevnitř, a když se malej vyhládlej kluk vyplížil ven na lov, agenti ho zastřelili.“

Rychle jsem se podívala na bratry. Poprvé v životě jsem viděla, že je Luke vyděšený.

„Pořád ještě jsou v tom srubu,“ povídal táta dál. „Nerozsvěcej a plazej se po zemi, co nejdál od oken a dveří. Nevím, kolik jídla ještě maj. Možná umřou hlady dřív, než to agenti vzdaj.“

Všichni jsme mlčeli. Nakonec se Luke – bylo mu dvanáct – zeptal, jestli jim můžeme pomoci. „Ne,“ odpověděl táta. „Nikdo jim nemůže pomoci. Jsou uvězněný ve vlastním baráku. Ale maj bouchačky a já se vsadím, že právě proto na ně agenti ještě nevlítli.“ Odmlčel se a posadil se, pomalu, ztuha. Připadal mi starý, utahaný. „Jim pomoci nemůžem, ale můžem pomoci sami sobě. Až agenti dorazej na Buck's Peak, budem připravený.“

Večer ze sklepa přitáhl hromadu starých vojenských batohů. Prohlásil, že to jsou batohy „na útěk do hor“. Celou noc jsme do nich balili zásoby: bylinky, tablety na čištění vody, křesadla. Táta přinesl několik krabic vojenských KDP – konzervovaných denních dávek potravin – a my si jich co nejvíc naskládali do batohů, představovali jsme si, jak se do nich pustíme, až utečeme z domu a budeme se schovávat mezi planými slivoněmi u potoka. Někteří bratři si do batohu strčili i pistoli, já jsem měla sice jen malý nůž, ale když jsem dobalila, byl můj batoh velký jako já. Poprosila jsem Lukea, ať mi ho dá do police ve skříni, ale táta mi řekl, ať si ho nechám hezky dole, abych ho mohla rychle popadnout, tak jsem s ním spala v posteli.

Několikrát jsem si ho zkusmo hodila na záda a rozběhla se s ním – nechtěla jsem, abych za ostatními zaostávala. Představovala jsem si náš útěk, půlnoční úprk do bezpečí na Princzně. Došlo mi, že hora je naše spojenkyně. Na ty, kteří ji znali, uměla být hodná, ale pro vetřelce byla samá nástraha, a my tím pádem měli mít výhodu. Na druhou stranu jsem nechápala, proč jsme zavářeli všechny ty broskve, když jsme se měli skrývat na hoře, až přijdou agenti. Tisíc těžkých sklenic nahoru nevyvlečeme. Nebo je potřebujeme proto, že se zabarikádujeme doma jako Weaverovi a budeme bojovat?

Vypadalo to, že spíš budeme bojovat, zvlášť když táta pár dnů nato přinesl víc jak deset pušek, kterých se armáda zbavila, většina byly simonovy, pod hlavní měly úhledně sklopené tenké stříbrné bodáky. Pušky byly v úzkých plechových krabicích, obalené cosmolinem, hnědou pastou sádlovité konzistence, která se musela odstranit. Když jsme je očistili, můj bratr Tyler si jednu vybral, položil ji na kus černé folie, zabalil ji do ní a přelepil několika metry stříbřitě izolepy. Hodil si balík na rameno, sešel s ním dolů k červenému vagonu a tam ho položil na zem. Pak začal kopat. Když byla jáma dostatečně hluboká a široká, uložil do ní pušku a já jsem se dívala, jak ji zakrývá hlinou, svaly se mu napínaly námahou, čelisti měl zaťaté.

Táta si brzy poté pořídil stroj, na kterém se daly z vystřelených nábojů vyrábět kulky. Prohlásil, že teď vydržíme déle, jestli nastane patová situace. Vzpomněla jsem si, že na mě v posteli čeká batoh k „úniku do hor“, a na pušku schovanou u vagonu a začala jsem si kvůli tomu stroji na kulky dělat starosti. Byl velký a přišroubovaný k železnému ponku ve sklepě. Říkala jsem si, že kdyby nás zaskočili, neměli bychom čas ho vzít s sebou. Napadlo mě, jestli bychom ho neměli zakopat k té pušce.

Dál jsme zavařovali broskve. Nepamatuju si, kolik dnů uplynulo ani kolik sklenic jsme přidali k zásobám, než nám táta odvyprávěl další část té historky.

„Randyho Weavera zastřelili,“ oznámil nám tichým, přeskačujícím hlasem. „Zastřelili ho agenti, když vyšel ze srubu pro synový tělo.“ Nikdy předtím jsem tátu neviděla brečet, ale teď se mu po nose řinul proud slz. Neutíral je, nechal si je stékat na košili. „Jeho žena slyšela výstřel a doběhla k oknu s děckem v náruči. Pak padnul druhý výstřel.“

Máma seděla se založenýma rukama, jednu si položila na prsa a druhou si zakryla pusou. Provrtávala jsem očima kropenaté linoleum a táta líčil, jak vzali dítě z matčina náruči a obličej mělo pomazané její krví.

Do té chvíle si část mého já přála, aby k nám agenti dorazili, toužila jsem po dobrodružství. Teď jsem pocítila opravdový

strach. Představila jsem si, jak se bratři krčí ve tmě a zpoceně ruce jim kloužou po puškách. Úplně jsem viděla, jak se máma, unavená a vyprahlá, plíží od okna. Představila jsem si, jak ležím na podlaze, tiše a bez hnutí, a poslouchám pronikavý cvrkot cvrčků na louce. Pak jsem viděla, jak se máma zvedá a natahuje ruku ke kohoutku. Bílý záblesk, rána z pušky a máma padá na zem. Vyskakuju, abych chytila dítě.

Konec nám táta nikdy neprozradil. Neměli jsme televizi ani rádio, takže možná ani on nezjistil, jak to celé dopadlo. Pamatuju si, že na závěr nám k tomu řekl: „Příště to můžeme bejt my.“

Ta slova mi utkvěla v paměti. Slyšela jsem jejich ozvěnu v cvrčení cvrčků, pleskání broskví do skleněných zavařovaček, kovovém *clink*, když někdo čistil simonova. Slyšela jsem je každé ráno, když jsem procházela kolem vagonu a zastavila se u ptačinců a pcháčů rostoucích v místech, kde Tyler zakopal pušku. Na Weaverovy jsem vzpomínala i dlouho poté, co táta zapomněl na zjevení z Izajáše a máma už do ledničky zase dávala velké umělohmotné lahve mléka.

Bylo skoro pět ráno.

Šla jsem zpátky do pokojíčku, hlavu jsem měla plnou cvrčků a střelby. Na dolní palandě pochrupávala Audrey a to tičné, spokojené hučení mě ponoukalo, ať udělám to samé. Ale já jsem vylezla nahoru na postel, sedla jsem si do tureckého sedu a dívala se oknem ven. Minula pátá. Pak šestá. V sedm se objevila babička, sledovala jsem, jak přechází po terase, co chvíli se otočí a podívá nahoru na náš dům. Pak s dědou nasedli do auta a vyjeli na hlavní silnici.

Když jejich auto zmizelo, vylezla jsem z postele a dala jsem si misku otrub s vodou. Venku mě pozdravila Lukeova koza Kamikadze, cestou ke stodole mi ožužlávala košili. Prošla jsem kolem motokáry, kterou si Richard vyráběl ze staré sekačky. Dala jsem prasatům, naplnila jsem žlaby a vyvedla dědovy koně na novou pastvinu.

Když jsem to dodělala, vylezla jsem na vagon a prohlížela si údolí. Bylo snadné si představit, že se vagon hýbe, uhání pryč a já každou chvíli nechám údolí za sebou. Dřív jsem si ten výjev dokázala přehrávat v hlavě i několik hodin v kuse, ale tentokrát se film nespustil. Otočila jsem se k západu, zády k polím a čelem k hoře.

Princezna byla vždycky nejlíp vidět na jaře, hned jak se ze sněhu vynořily jehličnany – tmavě zelené jehličí vypadalo vedle žlutohnědých odstínů hlíny a kůry téměř černé. Teď byl podzim. Princezna sice ještě byla vidět, ale už se začínala vytrácet: její tmavou siluetu překrývaly červené a žluté barvy končícího léta. Brzy mělo začít sněžit. V údolí první sníh roztaje, ale na hoře zůstane a skryje Princeznu až do jara, kdy se Princezna znovu vynoří a bude na stráži.